

DIJALOG O KOSOVU

o t v o r e n i , i n k l u z i v n i
i p a r t i c i p a t i v n i
d i j a l o g o K o s o v u

mišljenje javnosti na
društvenim mrežama

Istraživanje javnog mnjenja na Fejsbuku i Tviteru
(1. novembar 2017. - 15. januar 2018.).

[Centar za nove medije Liber, 2018]

Istraživački i analitički Projekat "**Otvoreni, inkluzivni i participativni dijalog o Kosovu i ustavnim promenama / Dijalog o Kosovu - mišljenje javnosti na društvenim mrežama**", podržan od strane *Fondacije za otvoreno društvo, Srbija*, ima za cilj da doprinese Dijalogu o Kosovu koji se već vodi kroz institucije, uvođenjem **glasa javnosti** koji postoji na društvenim mrežama i koji takođe ima svoju specifičnu težinu. Istraživanjem javnog mnjenja i monitoringom dijaloga izvan institucija, rasvetljava se i tumači javna online debata na temu odnosa prema Dijalogu o Kosovu, i pitanjima sudbine Kosova i Srbije.

Istraživanje online diskursa se realizuje kao interdisciplinarni monitoring i tumačenje javnih izjava (komentara na mrežama), kao i stavova, emocija, očekivanja, stremljenja i odnosa građana prema ovoj važnoj temi, u ovom određenom vremenu i kontekstu.

U procesu prikupljanja i obrade podataka angažovan je **tim Centra za nove medije Liber**, a u tumačenju materijala i sagledavanju kroz različite prizme kvantitativnih podataka, učestvuju stalni stručni saradnici CNML.

Strategiju i superviziju istraživanja uradila je **Tatjana Vehovec**, izvršna direktorka CNML. Stručnu, kvalitativnu analizu daju lingvistkinja, dr **Svetlana Slijepčević** i sociolog, dr **Aleksej Kišjuhas** (docent na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu).

Ovo izdanje sumira period istraživanja javnog mnjenja na mrežama u periodu od 1. novembra 2017. do 15. januara 2018. godine, na osnovu prikupljenih i dubinski analiziranih podataka na originalno razvijenom softveru za analitiku na društvenim mrežama, organizacije CNML.

Centar za nove medije

LIBER

Istraživanje i ova publikacija se realizuju zahvaljujući podršci Fondacije za otvoreno društvo, Srbija. Sadržaj publikacije, kao i zaključci istraživanja, u celosti su odgovornost CNM Liber i ne odražavaju stavove FOD-a.

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Sadržaj

Uvod.....	4
1. DIJALOG O KOSOVU: IZDAJA, REALNOST, PRODAJA ILI OBMANA?.....	5
1.1. NARATIV O IZDAJI.....	6
1.2. NARATIV O REALNOSTI.....	10
1.3. NARATIVI O PRODAJI I OBMANI.....	13
2. DIJALOG O KOSOVU U METAFORAMA.....	18
1. Govorni činovi kojima se izražava odnos prema Kosovu i kosovskom dijalogu.....	19
1.1. Kvalifikacija i diskvalifikacija.....	19
1.2. Predviđanja i nagađanja.....	20
1.3. Pozivi na akciju.....	23
1.4. Kletve.....	24
1.5. Pretnje.....	24
2. Metafore na kojima se zasniva odnos prema Kosovu i kosovskom dijalogu.....	25
2.1. Metafora opredmećenog Kosova.....	25
2.2. Metafora kuće.....	26
2.3. Metafora trgovine.....	28
2.4. Zdravstvene metafore.....	29
2.5. Manje zastupljene metafore – metafore posla, škole, pozorišta, sporta, puta.....	30
Zaključak.....	35
Literatura.....	37

Uvod

U ovom istraživačkom i analitičkom ciklusu (15. decembar 2017. -15. januar 2018.), proučavano je mišljenje korisnika društvenih mreža Tviter i Fejsbuk, ispitivanjem i merenjem komentara i stavova, iskazanih kroz narative i govorne činove, u vezi sa unutrašnjim dijalogom o Kosovu.

Od ukupnog broja komentara na društvenim mrežama, **38.67% ima neutralan** odnos prema dijalogu, ali iznosi svoja viđenja o budućnosti Kosova.

Podršku dijalogu iskazuje 16.83 %.

44.9 % ima delimično, ili potpuno negativan stav.

Negativni narativi, kao što je „izdaja“, imaju tendenciju opadanja u odnosu na prethodni ciklus istraživanja, i sada na mreži FB ima udeo od 42.6%, dok na tviteru taj procenat iznosi svega 15.1%

Uočene su značajne razlike u stavovima, u zavisnosti od vrste mreže, ali i strukture čitalaca dnevnih novina, nedeljnika, političkih stranaka i nezavisnih portala.

Narativ o dijalogu (ali i kosovskoj nezavisnosti) kao "(prihvatanju) realnosti", prisutan je u udelu od 24.7% na Fejsbuku i 16% na Tviteru, pri čemu je važno napomenuti da „realnost“, dominira u udelu od čak 42% na stranicama nedeljnika i nezavisnih portala.

U komparativno najmanjem (ali ne i zanemarljivom) udelu prisutni su narativi o Kosovu i dijalogu kao o "prodaji" Kosova i/ili "obmani" građana, od 18.5% na Fejsbuku i 24.2% na Tviteru.

Korpus stavova i kometara u posmatranom periodu pokazao se šarolikijim od prethodnog i kada je reč o načinu razumevanja i ispoljavanja stavova vezanih za poimanje Kosova i kosovskog dijaloga, zasnovanih na metaforama.

Kada je reč o učešću pojedinih govornih činova, očito je da su najzastupljenije (dis)kvalifikacija i predviđanja/nagađanja (kvalifikacije – 37.24%, predviđanja i nagađanja – 29%), a najmanje zastupljeni pretnje, kletve i pozivi na akciju ili nekakvo delovanje (pozivi – 8.5%; kletve – 2.43%; pretnje – 4.5%).

Kada je reč o vremenskoj ravni najveći broj komentara na Fejsbuku odnosi se na sadašnje stanje, nešto manji broj kosovski dijalog posmatra kao pitanje prošlosti, a najmanje je komentara koji dijalog o Kosovu posmatra kao pitanje budućnosti, nešto što treba sačekati da bude rešeno u budućnosti, /zamrznuti konflikt/ (28.30%).

Kada se, međutim, na Tviteru koriste pojmovne metafore, one u najvećoj meri služe za ironizaciju, sarkazam i sl., čime se postiže veći emfatički karakter svih govornih činova (i diskvalifikacije i nagađanja i predviđanja).

Moguće je zaključiti da u onlajn sferi postoji oštra podeljenost između etnonacionalističkog narativa o izdaji, sa jedne strane, i alternativnih i kritički orijentisanih narativa o realnosti, obmani ili prodaji, sa druge. Istovremeno postoji značajan broj nekritičke, čak apologetske podrške unutrašnjem dijalogu o Kosovu.

1. DIJALOG O KOSOVU: IZDAJA, REALNOST, PRODAJA ILI OBMANA?

dr Aleksej Kišjuhas

Drugi ciklus istraživanja dominantnih narativa o kosovskom dijalogu na društvenim mrežama organizovan je sa podacima koji su prikupljeni u periodu od 15. decembra 2017. do 15. januara 2018. godine.

U ovom ciklusu, među podatke su uključeni i narativi prikupljeni na Tviteru, što je neobično važno. Naime, Tviter je specifična platforma koja ohrabruje kreativno delovanje i predstavlja svojevrsnu "akciju" u onlajn sferi, za razliku od komentara na Fejsbuku koji su po svom karakteru pretežno (pasivnija) "reakcija" na određeni događaj.

Kada je reč o ispitivanom periodu, intenzifikovale su se vesti o tzv. "novoj fazi (Briselskog) dijaloga" u 2018. godini, a koje su aludirale na priznanje nezavisnosti Kosova od strane Srbije, kao i spekulacije o uključivanju Sjedinjenih Država i/ili Rusije u kosovski dijalog (pri čemu se implicira da bi Rusija "bila" na strani Srbije, a Sjedinjene Države na "strani" Kosova). Takođe, početak godine po ovom pitanju obeležila je i optužba mitropolita Amfilohija Radovića da predsednik Srbije Aleksandar Vučić "vodi politiku izdaje Srbije i Kosova", na šta su oštro reagovali predstavnici vlasti u Srbiji. Uz to, objavljen je i tzv. "Apel za odbranu Kosova i Metohije" koji potpisuju pojedini naučnici, crkveni verodostojnici i druge javne ličnosti, a koji otvoreno poziva na zaustavljanje dijaloga i na zadržavanje stanja "zamrznutog konflikta" dok se ne promene "međunarodne okolnosti". Najzad, u istom periodu dolazi i do "skidanja" premijera Kosova Ramuša Haradinaja sa poternice Interpola, što je takođe bila vest koja je izazvala mnoge reakcije na društvenim mrežama. Dakle, u javnosti su u kontekstu kosovskog dijaloga postali učestaliji motivi (mogućnosti) priznanja Kosova u nastupajućem periodu, što je izazvalo reakciju pojedinih klerikalnih i nacionalističkih krugova. Zanimljivo je i da su reakcije ovih krugova i njima bliskih organizacija po svom karakteru bile gotovo identične narativima "obične" javnosti, odnosno komentarima po društvenim mrežama, a kojima se bavimo u ovoj analizi. Drugim rečima, mnogi događaji u Srbiji direktno su referisali upravo na narative koji su markirani ovim istraživanjem, pre svega na narativ o izdaji, narativ o prodaji (ili "predaji") i narativ o obmani, dodatno ih osnažujući i perpetuirajući. S tim u vezi, može

se reći da ove reakcije (npr. mitropolita Amfilohija i sadržaja "Apela") i generišu i (re)kreiraju ove narative u specifičnoj formi sistema povratne sprege.

Koliko su učestali i kakav je sadržaj ovih narativa u ovom istraživačkom i analitičkom ciklusu? I u analizi ovog perioda, posebna pažnja biće posvećena narativima o izdaji, realnosti, prodaji i obmani, uz detaljniju analizu nekih specifičnih motiva koji se pojavljuju u kontekstu ovih narativa.

1.1. NARATIV O IZDAJI

42.6% Fejsbuk; 15.1% Tviter

Kao i u prethodnom istraživačkom i analitičkom ciklusu, narativ koji dominira temom kosovskog dijaloga (osta)je narativ o izdaji. U pitanju je narativ koji insistira na tome da je kosovski dijalog samo sinonim za (tekuću i/ili planiranu) "izdaju" Kosova od strane aktuelne vlasti, time implicirajući da je Kosovo "neodvojeni" koliko i neodvojivi deo Srbije iz istorijskih, kulturnih, sociopolitičkih, ali i mitoloških razloga. S tim u vezi, svaka "promena" ovakvog fiktivnog stanja (dakle, nasuprot činjeničnom odsustvu suvereniteta Srbije na Kosovu) percipirana je kao "(vele)izdaja" Srbije kao države i Srba kao nacije, uz prateći negativni sentiment.

U proseku, ovakav narativ o izdaji prisutan je u ukupno 42.60% prikupljenih komentara na Fejsbuku, što jeste relativno značajan procenat. Taj udeo je i sličan udelu narativa o izdaji iz prethodnog posmatranog perioda (47.8% na stranicama medija i 56.6% na stranicama političkih partija), međutim, ali uz blagu i veoma indikativnu tendenciju opadanja.

Karakteristični narativi o izdaji gotovo su identični kao i oni iz prethodnog posmatranog perioda, i upućuju na "okupaciju" Kosova, mitologizovanu istoriju, neguju antievropska i antiamerička osećanja, pozivaju na nasilje i odmazdu i tome slično, npr:

zna se u istoriji kako narod kažnjava za veleizdaju

Nezavisnost Kosova je priznao najveći izdajica srba Vucic, postavljajući ubicu i koljaca srpske dece Haradinaja za premijera srpske pokrajine Kosovo.

Косово је срце Србије. било. јесте и биће.. чисто да говна знају да ће им се судити једног дана за велеиздају....

Stav prema Kosovu je dovelo umivenog radikala na vlast. Red je da vise ne zamajava narod i pokaze svoje pravo lice. Onda cemo videti ko je izdajica a ko ne.

Kosovska srpska zemlja je u stanju okupacije od strane šiptarskog življa.nema ni D od države, tako da su to samo pusti snovi...

Bruka i izdaja pod plaštom borbe za narod na Kosovu i Metohiji.

Svi znamo da je Vuckova vlada izdajnicka i samo gledajte kraj kad prizna Kosovo kupe prazne kuce za izbeglice iz Sirije i iz Srbije ode vecina mladih da rade po inostranstvu, i polako cemo opet biti pod Muslimanima kao nekada

Vučića ostaviti tamno gde mu je mesto, potkraj tadića jer su oba izdajničke sluge

I u ovom istraživačkom ciklusu primećena je izvesna razlika kada je reč o onlajn prostorima na kojima se taj narativ iznosi. Naime, narativ o izdaji prisutan je u 55% slučajeva kada je reč o Fejsbuk stranicama dnevnih listova i portala, 26.30% na stranicama nedeljnika i nezavisnih portala, te 46.30% na stranicama političkih partija. Međutim, ilustrativno je uporediti ove podatke sa prethodnim istraživačkim ciklusom. S tim u vezi, jedino na stranicama dnevnih listova imamo blagi porast narativa o izdaji (55% nasuprot ranijih 52%), ali zato postoji značajan pad ovog narativa na stranicama nedeljnika (26.30% nasuprot ranijih 35.30%) i političkih partija (46.30% nasuprot ranijih čak 56.60%).

Ovaj blagi porast narativa o izdaji na stranicama dnevnih listova verovatno je rezultat ili posledica spomenutih (dnevnih) vesti koje su u svom sadržaju aktivno ponavljale taj narativ u datom periodu (očekivano srpsko "priznanje" nezavisnosti u 2018., optužba Vučića za izdaju od strane Amfilohija Radovića, "Apel za odbranu KiM", brisanje Haradinaja sa poternice Interpola itd.). Međutim, upadljivo opadanje narativa o izdaji na druge dve posmatrane platforme, nedeljnika i nezavisnih portala, kao i političkih partija, je veoma indikativan i zanimljiv. Naime, ove platforme po pravilu imaju drugačije sadržaje od dnevnih listova (smanjeni udeo dnevnih vesti), te je i narativ o izdaji komparativno ređi, posebno na stranicama nedeljnika na kojima dominiraju analitički i istraživački tekstovi.

Zatim, na zaključak o blagoj tendenciji opadanja narativa o izdaji upućuju i podaci koji su prikupljeni na Tviteru. Naime, narativ o izdaji na Tviteru prisutan je u gotovo dramatično niskom (ili dramatično nižem) udelu od "samo" 15.12%. Iako Tviter i Fejsbuk jesu različite platforme (i koriste ih različite sociokulturne kohorte u populaciji), ipak je ilustrativno da se "izdaja" (Kosova) kao motiv ili narativ pojavljuje u toliko manjem udelu ili obimu na ovoj društvenoj mreži, odnosno društvenom mediju.

S druge strane, na Fejsbuku je primećena jedna specifična tendencija koja odlikuje narativ o izdaji u

onlajn javnosti u Srbiji u ovom posmatranom periodu. U pitanju je učestali "motiv" ili aludiranje na kosovskog premijera Ramuša Haradinaja, odnosno na koalicionu saradnju između Srpske liste (kao eksponenta Srpske napredne stranke i Aleksandra Vučića) sa Haradinajem, što se gotovo konstantno pojavljuje kao egzemplar za spomenutu "izdaju", ali i vodeći motiv kritike aktuelne vlasti:

Драга моја господо, Вама као дечици, ништа није јасно! Па Рамуш Харадинеј је коалициони партнер Српске мапредне странке на Косову, на чије предлог наравно, и скинута потерница, што је и нормално, јел поменути кољач, како је председник Вучић установио, није клао србе за време његовог мандата!

Vučicev pobratim i bliski saradnik, sutra vec podpredsenik vlade Srbije

Nije valjda, ma jeste da je po Vucicevom pitanje kosova reseno, eno Vucic vlada kosovom u koaliciji sa Haradinajem ubicom nase dece i nasih gradjana! Ali i Vucic nije mnogo bolji i on je saucesnik u mnogim nestancima srba!

To ti je završeno, tvoj brat vučić je sve pripremio sa unutrašnjim dijalogom. Obezbedio je i azil na Kubi da ga njegovi krezubi ne lincuju kad ukapiraju izdaju

Ova činjenica je relativno važan fenomen u kontekstu rasprave o uticaju (mejnstrim) medija na dominantne narative (o kosovskom dijalogu) u onlajn javnosti Srbije. Naime, kao vođa OVK, "zločinac" i "ubica", Ramuš Haradinaj je decenijama, ali posebno u prvoj polovini 2017. godine (kada je prvo bio uhapšen, a zatim i oslobođen od strane francuskih vlasti po poternici Srbije) bio medijski satanizovan od strane predstavnika vlasti i dovođen je u vezu sa najtežim ratnim zločinima protiv kosovskih Srba. Međutim, pošto je on ubrzo (za manje od godinu dana kasnije) izabran za kosovskog premijera, uz glasove predstavnika Srpske liste, a bez pratećeg "kontragovora" u vidu medijske pacifikacije diskursa o Haradinaju, motiv političke saradnje sa Haradinajem se učestalo navodi kao ključni "dokaz" narativa o izdaji.

Takođe, upozorava činjenica da je diskurs ili narativ o izdaji ponekad praćen i motivima otvorene pretnje (4.55%) ili čak kletve (2.43%), kao npr:

Вучића и претходнике обесити или стрељати због велеиздаје !

Господа која су у 10. веку дошла и обећала српском цару да ће само да чувају овце и да неће да праве никакве проблеме, уз белосветску багру и мафијашке одлуке са Берлинског конгреса су доспели да лажу како су

они Илири и траже српску земљу! НИКАДА КОСОВО НЕЋЕ БИТИ АЛБАНСКО, НИ ШИПТАРСКО, РАТ ДО ИСТРЕБЉЕЊА, ДО ПОСЛЕДЊЕГ ШИПТАРА!

И дефакто ће и њему глава бити преломљена ако је преломио. .да је Космет изгубљен..пошто се не пита Вучић већ српски народ и грађани Србије....

Ko potpiše i podržava prodaju naše svete zemlje NE IMAO NI RODA INI PORODA...I DA MU SE ZATRE I IME I PREZIME

MALO MORGEM,DEGENU RETARDIRANI !! MI VEC JESMO PRIZNATI,A VI CETE SE LEPO VRATITI U NASE RUKU,KAD-TAD !!

Samo postaviti gvozdja sto love zivotinje tako i njih poloviti i snimati pokazati narodu kako se love ali posprejati ih .

Niko jos nije srbe pobedio pa neće ni siptari samo neka se spremaju zagrisce kamen.....

Axa i turci su tu bili 400 god pa nestadose.nista od toga nema bice vama noge po guzici kad budete trcali.

Ona je.hrvatica,to su je masoni doveli da potpise. Narod ce ustati pa ce im presesti sve to....

Kosovo je Srbija bilo i biće, i samo je trenutno okupirano od strane kozojebaca šiptara, i biće vraćeno tenkovima.

Kao što se može primetiti, u pitanju su pretnje, kletve i uvrede koje predstavljaju tipičan primer govora mržnje, odnosno koje neretko odlikuje i određeni stepen militantnog etnonacionalizma, uz elemente rasizma i (klero)fašizma. Bez obzira na to što onlajn diskurs odlikuju komparativno veći nivoi ekstremnog govora i veće odsustvo društvenih "kočnica", kao i činjenica prema kojoj je opravdano upitno da li bi se navedeni komentatori zaista oružano "obračunavali" sa "veleizdajnicima" i kosovskim Albancima, ovakav diskurs nesumnjivo (mora da) zabrinjava i onespokojava, uprkos njegovom komparativno malom udelu u posmatranom periodu. S druge strane, zanimljivo je što mnogi od ovih diskursa implicitno "priznaju" nezavisnost Kosova kao datost, zbog čega i pozivaju na (nasilno) "vraćanje" Kosova putem sukoba sa Albancima i/ili svrgavanja vlasti u Srbiji. U svakom slučaju, u pitanju su komentari ili svedočanstva koja upućuju na nedvosmisleno postojanje ekstremističkog dela javnosti koje, uz narativ o izdaji, iskazuje

(verbalnu) sklonost ka nasilju i ekstremističkim ideologijama.

1.2. NARATIV O REALNOSTI

24.7% Fejsbuk; 16% Tviter

Kao što je bilo navedeno u prethodnom istraživačkom i analitičkom ciklusu, na suprotnoj strani od narativa o izdaji nalazi se narativ o realnosti. U pitanju je narativ koji nezavisnost Kosova posmatra kao činjenicu, datost ili "realnost", a u skladu sa tim se i odnosi prema kosovskom dijalogu.

Najčešće je u pitanju narativ prema kojem ovaj proces doprinosi "prihvatanju" te realnosti, odnosno svojevrsnom "suočavanju sa sadašnjošću" i "okretanju ka budućnosti" u ime tzv. "razuma", "logike" ili "mozga". Drugim rečima, nezavisnost Kosova tada se konceptualizuje kao već "rešena" ili "gotova" stvar, odnosno kao činjenica koja pripada (nedavnoj) prošlosti, kao npr:

Naravno ,Kosovo je nezavisno .

Pitanje statusa Kosova je odavno riješeno nego je problem u glavama onih koji ne priznaju realnost!

Svakom makar malo dobronamernom je jasna tvoja poruka. Ostrašćenim srbopravoslavicima nikad nije bila jača strana, logika.

Ako je nase , sto ne odes da se prosetas ko gradjanin bez obezbedjenja

Kosovo je izgubljeno 1999 !?

Posve logično.Kosovo je nezavisna država.U međuvremenu,Srbija revnosno ukida samu sebe i na nekim drugim dijelovima svoje državne teritorije.I aktivno se konfrontira sa čitavim civilizovanim svijetom trasirajući sebi gorku sudbinu međunarodnog pariije. Istorijsko iskustvo nas uči kako prolaze nacije koje izaberu takav put.

A o cemu ovaj prica ...Kosovo je izgubio Milosevic i uporno iz petnih zila od 1999g to negiraju svi a onda nas brine kada zapad kaze da smo lud narod ...!!!

Kako se može boriti za nešto što je zauvek izgubljeno? Još juna 1999...

U proseku, i u ovom istraživačkom ciklusu, narativ o realnosti prisutan je u ukupnom udelu od 24.66% kada je reč o komentarima na Fejsbuku. Drugim rečima, svaki četvrti Fejsbuk-komentator upućuje na činjenicu da je kosovska nezavisnost "realnost" i karakteristično ima afirmativan stav prema Kosovskom dijalogu. S druge strane, kada je reč o Tviteru, narativ o realnosti je prisutan u

relativno (i iznenađujuće?) niskom postotku od 16%.

I u ovom slučaju, međutim, postoje dramatične razlike u pogledu ovog narativa na različitim Fejsbuk stranicama. Tako je, na primer, narativ o realnosti prisutan u udelu od 19% na stranicama dnevnih listova i portala, u udelu od čak 42% na stranicama nedeljnika i nezavisnih portala, te 13% na stranicama političkih partija. Ovi podaci su gotovo identični u poređenju sa prethodnim istraživačkim ciklusom kada je reč o dnevnim listovima (20%) i nedeljnicima (41.2%), ali i manji u slučaju političkih partija (20.1%).

Dramatično odudaranje udela narativa o realnosti kada je reč o stranicama nedeljnika i nezavisnih portala tada zaslužuje posebnu istraživačku pažnju. Naime, udeo narativa o realnosti na stranicama ovih medija (42%) zapravo je dominantan ili vodeći stav (podsetimo, udeo narativa o izdaji na ovim stranicama je 26.3%). Na prvi pogled, ovakvi podaci mogu da upućuju na (pojednostavljeni) stav o publici ili konzumentima navedenih medija kao pripadnicima tzv. "Druge Srbije", a za koju se karakteristično vezuje stav o kosovskoj nezavisnosti kao realnosti. Međutim, konceptualizacija celokupne publike ovih medija kao stereotipno "drugosrbijanske" je neadekvatna iz nekoliko razloga.

Prvo, koncept "Druge Srbije" je po definiciji elitistički i "preintelektualizovani" koncept, zato što je neodvojivo povezan sa grupom od nekoliko desetina intelektualaca iz jednog specifičnog perioda savremene srpske istorije, odnosno iz perioda tokom ratova 1990-ih godina.¹ Drugo, "drugosrbijanski" diskurs implicira postojanje jedinstvene i relativno homogene ideologije među njenim zagovornicima, što najčešće nije slučaj (npr. u slučaju ideoloških razlika između liberalnih i levičarskih orijentacija). Treće, doba koje karakteriše diskurs "Druge Srbije" bilo je aktuelno pre oko 25 godina, što ovakve konceptualizacije ili refleksije ka kosovskom dijalogu nužno čini relativno anahronim.

Drugim rečima, da su zagovornici narativa o realnosti povodom kosovskog dijaloga po Fejsbuk stranicama nedeljnika i portala zaista isključivo stereotipni "drugosrbijanci", udeo ovog narativa bi po definiciji tzv. "Druge Srbije" morao biti mnogo manji u smislu "srpske krhke vertikale"² ili srpske "neželjene elite".³ Dakle, svakako manji od udela od skoro polovine (42%) svih komentatora na stranicama nedeljnika i portala, pre svega zato što je neadekvatno tvrditi da gotovo polovina publike ovih medija ima istu (i relativno usku) sociopolitičku i socioistorijsku orijentaciju. Uz to,

¹ Čolović, I. i A. Mimica (1992). *Druga Srbija*. Beograd: Borba i Beogradski Krug.

² Nikezić, M. (2003). *Srpska krhka vertikala*. Beograd: Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji.

³ Perović, L. (2015). *Dominantna i neželjena elita*. Beograd: Dan Graf.

ovaj udeo bi definitivno morao biti manji od udela od 24.66% svih komentatora na Fejsbuku. Jednostavno rečeno, "drugosrbijanski" diskurs istorijski i sociokulturno nikada nije obuhvatao jednu četvrtinu populacije, već je bio mnogo ekskluzivniji, elitniji, "manjinskiji" ili pak "usamljeniji" u svojim stavovima koji su zauzvrat bili okarakterisani kao "izdajnički" ili "antisrpski".

I zato, šta to konkretnije znači? Moguće je uputiti zaključak da u Srbiji (ipak) postoji relevantan ili nezanemarljiv deo javnosti koji u pogledu dijaloga o Kosovu prihvata narativ o realnosti (kosovske nezavisnosti) i da se on dominantno pronalazi među publikom nedeljnika i nezavisnih portala. Međutim, zaključak je i da ovaj deo javnosti generiše ovakve narative mimo stereotipno elitističkih i intelektualizovanih diskursa o "Drugoj Srbiji" kao stereotipno "izdajničkom" ili "antisrpskom" delu populacije ili intelektualne elite. To jest, iako se narativ o realnosti u najvećem udelu pojavljuje (jedino) na veoma specifičnim onlajn prostorima, tj. nedeljnicima i nezavisnim portalima, u pitanju je postotak populacije koji nije zanemarljiv. I, nije ga moguće o(t)pisati jedino kao "drugosrbijanski", manjinski ili elitistički, već kao građanski u pravom smislu te reči. S druge strane, činjenica da je narativ o realnosti nesrazmerno prisutniji baš na stranicama ovih medija poziva na potrebu za detaljnijim ili bližim analizama upravo ove publike – i to kao potencijalnog "saveznika" u vezi sa kosovskim dijalogom.

Još jedan argument u korist ovakvog zaključka je bliža analiza pratećih motiva narativa o realnosti kada je reč o kosovskom dijalogu. Naime, među ovim motivima nalaze se i otvorene i proaktivne konfrontacije sa zagovornicima drugih narativa, koji se zatim percipiraju kao "nerealistički", "obmanuti" ili zlonamerni, odnosno maliciozni. U tom smislu, učestali su i polemički pozivi da se pojedinci koji ne prihvataju nezavisnost Kosova "angažuju" na njegovoj "odbrani", umesto da o tom fenomenu govore iz "udobne" pozicije komentatora na društvenim mrežama. Kao glavni argument za prihvatanje kosovske nezavisnosti kao "realnosti" najčešće se navodi strah od izbijanja sukoba i rata, odnosno potreba za mirom i pomirenjem. Zapravo, iskazivanje želje za mirom i saradnjom na Balkanu je primećena kao mnogo učestalija u ovom istraživačkom ciklusu, verovatno i kao reakcija na učestalo "zveckanje oružjem" u javnom diskursu:

Kosovo*,Bosna,Makedonija,Bugarska,Hrvatska...ima li kraja stalnim tenzijama i potencijalnim neprijateljima?

Ima li malo savesti kod ovih nesavesnih politicara i takozvanih vlasti bilo kod srba ili kod albanskih vlasti... ljudi moi mesto da pocinje nova era

poznanstva, prijateljstva i pomirenja zamislite vraćaju nas u doba konflikta. Gadno mi je slusati izjave koje nas upute u mržnju. Nedostaje mi bar jedna lepa recenica bilo od srbske ili od albanske strane koje bi nas uputila o novim odnosima i saradivanju i ako u poslednim godinama nesto malo pozitivnih odnosa i bilo. Koji terorizam gomonu jedan, dajte nam mogućnost da se bolje upoznamo i da se iznenadimo od lepote ovostranog saradivanja

Od 81. isti ljudi rešavaju pitanje Kosova na isti način. Ima li kraja ludila i njihovim igrama velikih spasitelja Srbije i Srba? Nemojte nas više braniti, molim vas!

Pola ljudi koji komentarišu ovde koristi više od 99% mozga za zimnicu. Ili ih neko plaća da lupetaju, to bi opravdalo neke stvari ali ako stvarno tako misle to ne može da opere ni Drina. Svaka čast ljudi, i vama mora da se skine kapa jer ne može to svako

Dakle, u jednom delu javnosti, postoje kritički i polemički orijentisani narativi koji, prvo, kritikuju dominantni i kulturno hegemoni narativ o Kosovu kao mitološki integralnom i politički neodvojivom delu Srbije. I, drugo, ovi narativi u svojoj argumentaciji nesumnjivo pozivaju na mir i pomirenje, izražavaju bojazan zbog sukoba i rata, i insistiraju na potrebi za međusobnim poverenjem, uvažavanjem i razumevanjem, što je činjenica koja mora da ohrabruje.

Ovaj deo javnosti jeste manjinski po objektivnim kriterijumima, jer obuhvata "samo" oko 25% posmatranih komentara. Uz to, on jeste dominantan samo u jednoj specifičnoj sferi (nedeljnici i nezavisni portali), iako se "blago" pojavljuje ili "prodire" i u komentarima po drugim onlajn prostorima kao što su dnevni listovi, pa čak i političke partije. U kontekstu nedvosmislene kulturne hegemonije u vidu Kosova kao integralnog dela Srbije, te svojevrsnog tabua na diskurs o kosovskoj nezavisnosti, ovaj narativ zapravo je neuobičajeno (iako relativno) prevalentan i nesumnjivo značajan kao svojevrсни kontrapunkt dominantnoj ideologiji etnonacionalizma i mitologizacije kosovskog pitanja.

1.3. NARATIVI O PRODAJI I OBMANI

18.5% Fejsbuk; 24.2% Tviter

Narativi o prodaji i obmani povodom kosovskog dijaloga su upadljivo manje zastupljeni u poređenju sa ostalim narativima. U proseku, narativ o prodaji (trgovini) je prisutan u ukupnom udelu od 9.73%, a narativ o obmani u udelu od 8.80% komentara na Fejsbuku. Kada je reč o Tviteru, narativ o prodaji se pronalazi u samo 3% posmatranih tvitova, ali je zato narativ o obmani

prisutan u udelu od čak 21.21% tvitova. U poređenju sa prethodnim posmatranim periodom, narativ o prodaji se nalazi u blagom porastu (npr. u prethodnom periodu, bio je u udelu od 8.8% u dnevnim listovima), dok je značajno opao narativ o obmani (u prethodnom periodu, narativ o obmani se pojavljivao u udelu od 24.8% na stranicama dnevnih listova i 29.4% na stranicama nedeljnika).

Kao što je bilo rečeno, narativi o prodaji i obmani su veoma specifični, a iako ih odlikuju negativni ili neutralni sentiment prema kosovskom dijalogu, oni se temelje na sasvim drugačijim osnovama u poređenju sa npr. narativom o izdaji. Istovremeno, ova dva narativa su i veoma bliska, zbog čega se i ovde analiziraju na objedinjen način (npr. jedan od paradigmatičkih komentara je i glasilo "Ne znam zašto obmanjujete javnost kad je Kosovo prodano odavno"). Naime, "obmana" građana kosovskim pitanjem najčešće se tumači njegovom "prodajom" odnosno finansijskim i drugim uslugama dobijenim za kosovsku nezavisnost. Ipak, uzeti objedinjeno, u pitanju je zbirni udeo od 18.5% na Fejsbuku i 24.2% na Tviteru, što nije zanemarljiv postotak navedenih narativa.

U slučaju narativa o prodaji, Kosovo se, najčešće rezignirano, posmatra kao predmet trgovine, trampe, usluge, obećanja itd. (neretko i u duhu teorija zavere) u odnosu vlasti u Srbiji prema kosovskim Albancima ili prema Sjedinjenim Državama, Evropskoj uniji, ali i Rusiji. U izvesnom smislu, ovo je stav ili pozicija koja se nalazi "između" narativa o izdaji i narativa o realnosti. Naime, s jedne strane, određeni akteri (aktuelna ili prošla vlast) jesu "prodali" Kosovo (što je slično, ali i mnogo umerenije od "izdaje" Kosova) dok je, sa druge strane, Kosovo već "prodato", u smislu da je kosovska nezavisnost odavno "realnost". U poređenju sa izdajom, narativ o prodaji se mahom odnosi na prošlost, dok narativ o izdaji aludira na sadašnjost ili budućnost, kao npr:

Ne znam zašto obmanjujete javnost kad je Kosovo prodano odavno. Oće li Srbija priznati tu nakaradnu tvorevinu, uopšte nije bitno jer su sve vlasti dosad potpisale neke dokumente kojima se indirektno priznaje ta paradržava.

Ako Srbi ne zele da postanu autonomna pokrajina Albanije moraju da priznaju Kosovo.

vučić će rasprodat srbiju na veličinu kalamegdanskoga pašaluka.....

ИЗДАЈА ИМА СВОЈЕ НОВЧАНЕ ИЗНОСЕ ! Само за "Митрос" је дато по радном месту Аустријанцима 17.660 евра !!! Зашто брачном пару у Србији - на селу ... било где ... није могло да се да ДВА ПУТА по 17.660 евра ... како би засновали породицу и развили СРПСКО домаћинство НА СРПСКОЈ земљи ... која сутра то можда неће бити ... јер ће је Шиптари и Арапи купити ..

Mnogo si pametan nema sta...,sve ce da ti obecaju dok priznas Kosovo,a posle ces da dobijes nulu,i nista, ...kao i Milosevicu,sve su obeicali samo da potpise ulazak Nato-a -u Kosovo ,i nista mu nisu ispunili,cak isterali 300.000 Srba sa Kosova....

Za tu krilaticu „Kosovo je Srbija“, koja za Srbiju ne znači ništa, Rusi debelo kasiraju... 1) dobili su NIS, veliki naftni gigant i pravo na eksploataciju naftnih polja i to besplatno.. 2) direktno su odgovorni za Firmu Srbija Gas... 3) pretvorili su tzv. Humanitarni Centar u Nišu za špijuniranje, spijunska baza... A jadna Srbija se zamajava sa parolom „Kosovo je Sebija“ i ako od toga nemaju baš ništa...

Jebe mi se za vlast ali Kosmet je davno prodat i tu se neće nista promeniti kao i sa Kninom ! O tome je trebalo ranije misliti mnogoo ranije !

U slučaju narativa o obmani, već je bilo navedeno da je u pitanju narativ koji kosovski dijalog, ali i kosovsko pitanje u celini, percipira kao svojevrsnu obmanu, "manipulaciju", "prevaru", "zabludu", "zamajavanje" i tome slično, odnosno da je u pitanju svojevrsna ideološka i sociopolitička "dimna zavesa" kojom se prikrivaju "stvarni" problemi u Srbiji. Iz tih razloga, ovaj narativ je zapravo veoma kritički usmeren prema aktuelnoj vlasti, ali i prema celokupnoj kosovskoj problematici. Drugim rečima, ovaj udeo komentatora Kosovskog Dijaloga otvoreno iskazuje svoju rezignaciju, ali neretko i indiferentnost prema Kosovu i kosovskoj nezavisnosti, kao npr:

#

Svi se setite Kosova i naroda u SRB sli samo kada su izbori.

Aman dosta vise s tim proseravanjima o Kosovu,radite to trideset godina.i polako osedate Beograd svojim sumljivim, laznim diplomama.,svi ste na njemu dobro profitirali..

Ne znate šta će te ni sa ovim narodom u centralnoj Srbiji a ne još i sa kosovskim! Obezbedite pristojan život ovde pa će Kosovo samo doći!

Bolje da pokrenu ideju kako da se ekonomski izvucemo iz bede i onoga od cega zivimo a ne mlate praznu slamu ...

И моја баба зна да Косово и једној и другој багри служи само за прање новца ,било којој странци,који бре извештај,милијарде донација ,помоћи одлази и враћа се без икакве документације,какви бре пакетићи обнове кућа и повратак једино Браћа Грим да дају извештај,рукују се сваки месец а кењају о хапшењу и злочинима ,олош до олоша продане душе,Решење нема мапа се сужава то је нажалост реалност

Jedino ono što ćete učiniti je ono što decenijama činite, a to je da kradete i yebete sve živo i čestito ovde. Volovi nijedni.

Koga još zanima kosovo?

Međutim, ono što je zanimljivo je spomenuto opadanje udela narativa o obmani u poređenju sa prethodnim istraživačkim i analitičkim ciklusom. Ova činjenica može da se objasni i uticajem diskursa mejnstrim medija na javnost. Naime, u prethodnom ciklusu, predlog dijaloga o Kosovu je bio relativno "nov" ili recentan, a kao reakcije medija, analitičara i komentatora bili su učestali upravo diskursi koji su taj dijalog relativizovali kao svojevrsnu obmanu ("traženje alibija", "zamajavanje javnosti" itd.). S druge strane, u ovom istraživačkom ciklusu, kosovski dijalog je i definitivno formalizovan i institucionalizovan, zbog čega opada i udeo njegove (kritičke) relativizacije u formi narativa o obmani.

Drugim rečima, mnoge vesti koje su komentarisane u prethodnom periodu su implicitno sadržale diskurs o obmanjivanju javnosti, što je zatim i izazivalo reakciju onlajn (Fejsbuk) javnosti u vidu izjava o obmani u mnogo većem udelu. Analogno tome, vesti koje su karakterisale ovaj posmatrani period bile su (pre)opterećene diskursima o izdaji Kosova (optužbe Amfilohija Radovića, Apel za odbranu Kosova) i o Ramušu Haradinaju (koji je percipiran kao zločinac, a saradnja sa njim kao izdaja), što je generisalo povratak uobičajenim, "standardnim" (ili čak "nekritičkijim") narativima o kosovskom dijalogu na polovima "izdaja" versus "realnost". Međutim, čak i u takvim medijskim okolnostima, primetno je blago opadanje narativa o izdaji (42.6%), iako je i dalje u pitanju najveći pojedinačni udeo narativa o kosovskom dijalogu

S druge strane, u ovom kontekstu je veoma zanimljiva pozicija Tvitera, koji značajno odstupa od navedenog trenda. Podsetimo, na ovoj platformi ili društvenom mediju, narativ o obmani je prisutan u udelu od 21.2%, što je najveći pojedinačni udeo jednog narativa, uz 16% narativa o realnosti i 15.1% narativa o izdaji). Iako je taj postotak i dalje niži od udela ovog narativa u prethodnom periodu, zanimljivo je da Tviter u mnogome "zadržava" kritičku oštricu prema vlasti, konceptualizujući kosovski dijalog pre svega kao "obmanu". U tom smislu, zanimljivo je i upadljivo nizak udeo narativa o izdaji na ovom društvenom mediju.

Na samom kraju, zanimljivo je osvrnuti se i na dimenzije prošlosti, sadašnjosti i budućnosti u kontekstu kosovskog dijaloga, a koje su takođe obuhvaćene ovim istraživanjem. Kao što je bilo navedeno, dimenzija prošlosti karakteristično odlikuje narativ o prodaji (Kosovo je "odavno

prodato") i, u izvesnoj meri, narativ o realnosti (Kosovo je "odavno nezavisno"), dok dimenzija sadašnjosti odlikuje narativ o obmani. S druge strane, narativ o realnosti takođe aludira na dimenzije sadašnjosti i budućnosti, u smislu okretanja budućnosti ili sadašnjim problemima. S tim u vezi, posebno je kompleksan narativ o izdaji, zato što i on može da obuhvata gotovo sve tri vremenske dimenzije ili varijable (Kosovo je "oduvek" srpsko, Kosovo "jeste" srpsko, izdaja će se "dogoditi" u budućnosti itd.), iako se najčešće orijentiše ka prošlosti.

Ove vremenske dimenzije su značajne i ne samo kao bliža analiza pojedinačnih narativa o kosovskom dijalogu, već i kao uvid u sociopolitičke i vrednosne orijentacije komentatora kosovskog dijaloga i kosovskog pitanja u onlajn sferi. U izvesnom smislu, narativi koji su fokusirani na budućnost najčešće imaju pozitivan sentiment, a narativi orijentisani na prošlost negativni sentiment (bilo u kontekstu gneva zbog "izdaje" ili pak ozlojeđenosti zbog "prodaje" Kosova). Dakle, podaci prikupljeni od strane komentatora na Fejsbuku ukazuju na to da se dimenzija budućnosti pojavljuje u udelu od 24.89%, prošlosti u udelu od 21.20%, a sadašnjosti u udelu od čak 53%. Prevalencija ili dominacija udela dimenzije sadašnjosti implicira da su kosovski dijalog i kosovsko pitanje značajni kao aktuelno pitanje ili kao "činjenica sadašnjice" za jednu polovinu komentatora, što ovo i potonja istraživanja navedenog fenomena takođe čini veoma značajnim u političkom i društvenom smislu.

2. DIJALOG O KOSOVU U METAFORAMA

dr Svetlana Slijepčević

U vremenskom opsegu od 1. novembra do 15. januara prikupljen korpus (ovog puta proširen i komentarima na Tviteru) pokazao se šarolikijim od prethodnog kada je reč o načinu razumevanja i ispoljavanja stavova vezanih za poimanje Kosova i kosovskog dijaloga, zasnovanih na metaforama mišljenja, dok se udeo različitih vrsta govornih činova neznatno izmenio.

Kada je reč o učešću pojedinih govornih činova, očito je da su najzastupljenije (dis)kvalifikacija i predviđanja/nagađanja (kvalifikacije – 42% na Fejsbuku i 32.84% na Tviteru, predviđanja i nagađanja – 41% na Fejsbuku i 16.26% na Tviteru), a najmanje zastupljeni pretnje, kletve i pozivi na akciju ili nekakvo delovanje (pozivi – 8.61% na Fejsbuku, 8.10% na Tviteru; kletve – 2.43% na Fejsbuku; pretnje – 4.55% na Fejsbuku i 6.70% na Tviteru).

Najveći broj komentara odnosi se na sadašnje stanje (40%), nešto manji broj kosovski dijalog posmatra kao pitanje prošlosti (31%), dok najmanje ljudi veruje u to da se njime nešto može promeniti i da je to pitanje budućnosti (28.30%). Ovi podaci pokazuju nešto drugačiju sliku nego oni iz ranijeg istraživanja, kada je pretežan korpus bio negativno usmeren i pitanje Kosova i kosovskog dijaloga percipirano uglavnom kao pitanje prošlosti.

Varijantnost ovih podataka uslovljena je tipom diskursa: na stranicama političkih stranaka kosovski dijalog se interpretira kao pitanje budućnosti i sadašnjosti pre nego prošlosti, dok komentari na medijskim stranicama manje veruju u pozitivni razvojni put kosovskog dijaloga (36.20% komentara na političkim stranicama okrenuto je budućnosti, za razliku od 24.89% dnevnih i 23% nedeljnih medija).

Na Tviteru je radikalnija razlika na liniji prošlost–sadašnjost–budućnost: 24.35% komentara odnosi se prema dijalogu o Kosovu kao prema nečemu što je već rešeno i čak 60.55% kao prema nečemu što se sad rešava, dok je svega 15.10% komentara usmereno na budućnost. Drugim rečima, stav prema dijalogu o Kosovu je negativniji (komentatori smatraju da se u budućnosti ne može očekivati tok događaja koji bi doneo boljitak za srpsku stranu).

Razumevanje i interpretacija kosovskog dijaloga i u ovom istraživanju podrazumevala je ispitivanje razumevanja koncepata koji su u vezi sa kosovskim dijalogom: neophodno je bilo uključiti odnos prema Kosovu uopšte, odnos prema vlasti (sadašnjoj, ali i prethodnim nosiocima vlasti), odnos prema Srbiji, međunarodne odnose i njihovu uključenost, odnos prema ulozi Aleksandra Vučića itd.

Pojmovne metafore su razuđenije nego u korpusu koji je obuhvatao raniji period, te se sada javljaju nove metafore, kao i nove razrade već postojećih metafora: metafora opredmećenog Kosova kao najzastupljenija (10.60%), zatim metafora Kosova kao (rodne) kuće (9.44%), metafora trgovine (9.36%), koja se u mnogim komentarima ukršta s prethodnopomenutim metaforama. Manje zastupljene, ali ne i zanemarljive jesu zdravstvene metafore, metafore puta i posla i sportske metafore, dok se personifikacija javlja uglavnom kao intenzifikator ili prateća pojava u različitim vrstama pomenutih metafora. Takođe, velika novina u odnosu na prethodni diskurs jesu sportske metafore, metafore rodne kuće, metafore puta, koje su inače poznate u primarnom i sekundarnom političkom diskursu (korišćene u izbornim kampanjama, ali i u medijskim saopštenjima, vestima i sl., isp. Silaški i dr. 2009 i Diković 2010)

1. Govorni činovi kojima se izražava odnos prema Kosovu i kosovskom dijalogu

1.1. Kvalifikacija i diskvalifikacija

U ovom vremenskom opsegu registruje se ogroman broj diskvalifikacija, a mnoge od njih prelaze u direktne napade na ličnost, vređanja prema različitim kriterijumima, diskreditaciju moralnih vrednosti pojedinca itd.:⁴

Putko samo nemoj ti da pomažeš. I rat u Bosni je duže trajao jer si ti "pomagao". I žvalavi će uskoro da se priključi Miri.

Пичкоуста наказа и издајник Србије хоће да уништи Србију

Nezavisnost Kosova je priznao najveći izdajica srba Vucic, postavljajući ubicu i koljaca srpske dece Haradinaja za premijera srpske pokrajine Kosovo.

Nije valjda, ma jeste da je po Vucicevom pitanje kosova reseno, eno Vucic vlada kosovom u koaliciji sa Haradinajem ubicom nase dece i nasih gradjana!

⁴ Primeri su navedeni u originalu.

Ali i Vucic nije mnogo bolji i on je saucesnik u mnogim nestancima srba!

Ironija i sarkazam su na Tviteru veoma česta sredstva za izražavanje diskvalifikacije:

Dačić ne razume zašto se u kosovski dijalog ne bi uključili ruski vatrogasci iz Niša.

Koja farsa od države. Čekam samo da kućni saveti po ulazima zgrada počni raspravu o unutrašnjem dijalogu ...

Nije mi jasno otkud u unutrašnjem dijalogu raznoglasje kada u ovoj zemlji vlada jednoulje kao posledica praznoglavlja

Najveći broj diskvalifikacija zasniva se na upotrebi izuzetno negativno markirane leksike: *ubica, uništiti, nakaza, izdajnik, koljač* itd. Upotreba ove leksike sugerše popriličnu ostrašćenost u iskazivanju stavova koji su rezultat uverenja da se povodom Kosova ne može ništa učiniti.

1.2. Predviđanja i nagađanja

Predviđanja se u diskursu komentara na dijalog o Kosovu tiču budućeg razvoja događaja i uglavnom su zasnovana na čvrstim uverenjima i odsečnim stavovima:

Evropa i svijet će platiti visoku cijenu priznavanja Kosova. Ovo je tek početak sa Katalonijom.

Bivsi radikal će da prizna, samo je pitanje dana.

Nikada Kosovo neće postati država, NIKADA!

ova vlast će priznati nezavisnost kosova i ništa se neće desiti i evo sutra da budu izbori narod će opet glasati za sns

[Vest: TAČI I HARADINAJ BI DA IH U 2018. SRBIJA PRIZNA I DOBIJU STOLICU U UN: Ako Beograd odigra pametno DOBIĆE VELIKO NIŠTA!] I priznaće.

Jok I neće priznati to je već gotova stvar poglavlje je već otvoreno. I sankcije Rusiji zivi bili pa videli.

Ne postoji sila ni Predsednik Srbije koji bi priznao Kosovo kao drzavu !!(FB)

Nas bombarduju time da nam je prioritet da Kosmet ostane u Srbiji, a
kanalizacija i zdrava voda za piće nije prioritet (TW)

Moze da sedi i sam Taci,dzaba im. Kosmet mogu da izdaju samo Srbi i njihov
potpis. (TW)

U dijalogu o Kosmetu ucestvuju svi,sem naroda. (TW)

brt pa Srbija već priznala Kosovo nego neće da kažu (TW)

Na Tviteru se, mnogo češće nego na Fejsbuku, javljaju ironična i sarkastična predviđanja, kojima je cilj izvrgavanje ruglu različitih poteza političkih aktera koji učestvuju ili ne učestvuju (a trebalo bi) u dijalogu o Kosovu:

Sada će se pojaviti Vučićevi nestranački velikani sa pričom: Kosovo su prodali
Dačić i Tadić a Vučić se borio kao lav

Diktator je kriv za tu nezavisnost kao i njegovi radikali a sad presvuceni
evropejci i naprednjaci....

Poznata srpska strategija pustih snova: odlagati sto vise moguće u nadu da će
povratiti Kosovo.

Unutrašnji dijalog se preselio kod svog rođaka državnog udara, u ostavu za
zagubljene stvari.

Pojedini stavovi odišu samouverenošću:

Siguran sam samo da je vojska i policija moje zemlje ubijala moje sugrađane
na Kosovu albanske nacionalno (TW)

dok među predviđanjima ima i onih koji izražavaju i uslovnost:

Ако то потпишу ето нама грађански рат па наћићемо се негде неће бити
милости за издајнике ма кото био!!!

Ako Srbi ne zele da postanu autonomna pokrajina Albanije moraju da
priznaju Kosovo.

Takođe, vrlo često dolazi do mešanja sa drugim govornim činovima, pa predviđanja služe za uvod u
pretnju:

Odnosi će biti normalizovani kad teroristi budu neutralizovani.

1.3. Pozivi na akciju

Iako su, i u ovom, kao i u prethodnom korpusu, malo zastupljeni, pozivi na akciju ovog puta uključuju raznorodne pozive, od onih s primesama agresivnosti, preko nekih savetodavnog tipa i preporuka, do onih koji odslikavaju pozitivan stav i želju za mirnim rešenjem:

Prvo pod HITNO, VOJSKU DOSTAVITI, Sve ostale mirovne SNAGE NAPOLJE , i to Sto Pre (Braca Rusi tri vojne baze da naprave Pa Idemo po redu Dalje. Nema cekanja treba da se Radi a moze se i Te kako...)

Srbija mora da insistira da se srpska vojska i policija vrati na Kosovo i Metohiju i da preduzme sve diplomatske aktivnosti kako bi se postovala Rezolucija SB UN 1244.

ne pravite budale od sebe potpisite sto pre da se odcepe da zivimo normalno. uzese nam dusu kosovari

Zive kao carevi a mi gladujemo i ceo zivot ispastamo zbog njih.

Tesko napraviti pobunu?daj pozivajte na proteste ,a ne da se narod pobuni kad potpisu priznanje.ako ne krenu protesti prije toga krivi ste koliko i vucic.

Ide, ali sporo, a bez Srba neće ići nikako. Dakle, sedi i pregovaraj.

pa rešite više proglasite okupiranom teritorijom

Bravo generale,priznaj Kosovo i resio si bezbednost Srbije.

Vojska treba da prizna kosovo i da se konacno krene u buducnost kao sto kaze nas predsednik dosta je cekanja!

Sve bih ja popove na branik otadzbine, puškeu ruke i branite Kosmet a ne da slušam svakodneвно kako palamudite U rovove u boj i brani srpstvo (TW)

Samo da nas opet ne nahuškaju jedne na druge. I Srbi i Albanci na Kosmetu, običan narod, žive u bedi. Korporacije dele plen. (TW)

Stavovi izraženi kroz poziv na akciju kreću se između dve krajnosti – prva referentna tačka jeste prošlost, a druga budućnost, s tim što je uslovnost za pozive za akciju u budućnosti u odnosu na prošlost ili sadašnjost: scenario je takav da podrazumeva priznanje nezavisnosti Kosova, samo se stavovi razlikuju u pogledu trenutka u vremenu i u pogledu načina i posledica.

1.4. Kletve

Kletve se kao govorni čin javljaju onda kada su komentatori ubeđeni u izvesnost rezultata kosovskog dijaloga, te su one rezultat negativnih emocija prema protagonistima:

Ko potpiše i podržava prodaju naše svete zemlje NE IMAO NI RODA INI PORODA...I DA MU SE ZATRE I IME I PREZIME

E dabogda ih bog oslobodio pameti, kad su pomislili da se oslobode Kosmeta.

Kosmet je Srbija umrite dusmani.

1.5. Pretnje

Pretnje, kao i kletve, u svojoj osnovi sadrže ideju o nepovoljnom razvoju u pogledu kosovskog dijaloga, ali su drugačije usmerene (prema Albancima, prema vlasti itd.):

Sada imamo Ruse koji ce nas braniti..nije Putin kao pijani Jeljcin.Ajde stoko americka..dodjite! Rokali smo vas i onda.. rokacemo vas ponovo. Nikada vi niste pobedili jer nas kopneno nikada niste zauzeli.

USKORO DOLAZIMO BITI VAS NECE FUKARE NA TUDJOJ STE ZEMLJI.

Pretnja se neretko javlja i kao prateći govorni čin:

И дефакто ће и њему глава бити преломљена ако је преломио. .да је Космет изгубљен..пошто се не пита Вучић већ српски народ и грађани Србије....

U malom broju slučajeva javlja se personalizovana podrška:

Iako pesnica u glavu Tacija ne zvuci lose....Vucic je mudrim potezima sacuvao mnoge srpske glave na Kosmetu (TW)

Zahvaljujući razumnoj ali i odlučnoj politici vlasti u Srbiji, u poslednjih četiri godine nije se smanjio broj Srba na Kosmetu (TW)

2. Metafore na kojima se zasniva odnos prema Kosovu i kosovskom dijalogu

2.1. Metafora opredmećenog Kosova

Metafore u kojima se Kosovo pojavljuje kao predmet najbrojnije su u korpusu za zadati vremenski okvir. One su konkretizovane na različite načine, ali suštinski zadržavaju svoje implikacije kao i u ranijem istraživanju.

Metafora *Kosovo je poklon* implicira da su srpske vlasti Kosovo predali, ali su različite tačke u vremenu kada je to darivanje završeno. Takođe, javljaju se i komentari koji ukazuju na to da je moguće poklanjanje u budućnosti:

Kosovo je poklonjeno pre pola veka

NIJE DA NEMOZE NEGO NESME DA POKLONI, JER SU SE NASI
PRECI BORILI DA ONI LOPOVI SADA POKLANJAJU NASU
SVETINJU

Ne može ni Vučić niti bilo ko drugi da pokloni nekome deo Srbije!!!

A na Vidovdan ce vam ga Vucic predati, sve je dogovoreno, sve se zna.

O Kosovu kao predmetu kupoprodajne razmene posebno će biti reči u okviru metafora trgovine, ali primetno je da se ova metafora kombinuje i s metaforom preko koje se Kosovo percipira kao *oteti ili izgubljeni predmet*:

Косово није продано него отето а отето се може увек вратити

Kako se može boriti za nešto što je zauvek izgubljeno? Još juna 1999...

Ko kaže da je Kosovo izgubljeno? Ako je izgubljeno, zašto ovoliko natezanje oko istog? Što rekao Bećković, ako je njihovo, što nam ga traže, što ga ne uzmu.

Samo uz Bozju pomoc i sa majkom Rusijom. Oteto mora biti vraceno kad tad !!

Srbija ima samo granicu sa Kosovom i nista drugo.Kosovo je medjunarodno priznata drzava koju ce i Srbija uskoro priznat,samo nezna jos nacin kako to da saopsti gradjanima Srbije.Kosovo je Milosevic i njegov rezim izgubio!

Ja ne znam kako vi Efendija bar ne znate da smo Kosovo izgubili

sedamdesetih godina??? (TW)

Na Tviteru ova metafora služi kritici (vlasti, ali i mentaliteta):

Pitaš random srbina, šta sa Kosovom? Svi kažu, ne damo. Kad je Sloba rekao ne dam, rekli ste da nas je budala uvela.

Očigledno je da u ovakvim konceptualizacijama Kosova učestvuju i sledeće implikacije: da je u pitanju predmet velike vrednosti, da su lopovi oni kod kojih se sada nalazi taj predmet (Amerikanci, Albanci i sl.), da je predsednik dužan da vodi računa o tom dragocenom predmetu, kao i da je moguće da je upravo predsednik odgovoran za gubitak tog predmeta (Slobodan Milošević, Aleksandar Vučić i drugi).

2.2. Metafora kuće

Metafora preko koje se Kosovo razume kao kuća (uglavnom rodna kuća) novina je u ovom korpusu, ali nije novina u političkom diskursu. Metafora u kojoj se Srbija konceptualizuje kao rodna kuća ili kuća koja se nasleđuje opšte je raširena: „*Nema puno koristi za Srbiju ukoliko u ovom trenutku mi svoju energiju usmerimo na rušenje, nekontrolisano rušenje... // “ Mi smo ovakvu Srbiju nasledili, nismo je stvarali...“ // „Ja sam u jednoj takvoj Srbiji živeo i sada bih voleo da joj se takav enterijer nikada ne vrati.“* (isp. Slijepčević 2011).

Zadatak ovakvih metafora jeste da pobude emocije:

Kosovo je okupirana Srpska Teritorija!!!

Siptarcino glupi neces docekat nezavisno Kosovo i Metohiju nije Srpska zemlja nacija prcija pa dase deli Glupane smrdljivi trazi od evropske unije neka ti dodele deo Albanije pa tamo pravi nezavisno Kosovo posto ces kad tad biti proteran iz Srbije i zapamti daje Kosovo i Mehohija Srbija

Да му случајно непадне напамет није му то бановина и овако им је дао север Косова и царину

STASE OVO SAD DESAVA KOJE PROTIV PREDAJE KOSOVA
SIPTARIMA TAJ JE PROTIV PROTIV DRZAVE PO PRICI VELIKIH
FUNKCIONERA KOJI TRBA DA ZNAJU DA KOSOVO NIJE
NJIHOVO I DA FUNKCIONERI U BEOGRADU NA CELU SA AV

NEMOGU ODLUCIVAT O PREDAJI KOSOVA JER NJIMA NIKO NIJE OSTAVIO KOSOVO U NASLEDSTVO SA PRAVOM OTCEPLJENJA KOSOVA OD SRBIJE I PREDAJE SIPTARIMA

Fukaro to je nase sta trazi Amerika na nasoj zemlji USKORO dolazimo

Šta imaju Siptari da nude nešto svoje?Uzurpirali su Kosovo i Metohiju i to nije i nikad neće biti njihovo.

nama na treba vase priznanje nego vama nase a to necete doiti mi smo odavno priznata zemlja a vi ste deo te priznate zemlje

Glavni neprijatelji Srbije sede u Vladi Srbije i Skupstini, kao i u lokalnim samoupravama. Podrzava ih posrnuli narod. Dakle, nema to veze sa Albancima, niti nas Rusi mogu zastiti dok se nas posrnuli narod ne osvesti i „pocisti svoje dvoriste“.

da se prvo kosovo podeli ia da onaj drugi deo da ostane u srbiji gde mu je mesto i gde jje bio!

Nikada neću shvatiti srbina koji bi se odrekao bilo koje srpske teritorije jer to njemu nije bitno...e zato postoji ustav..da se odbrani država..

Pa posto je nezavisna drzava, sto je vec jednom ne uzmu. Klinac, gde god krocis - srpska svetinja..a sipzari nemaju crkvu i veru....kad je Kosovo njihovo, sto ga ne uzmu? A sto se cudite? Da Srbi nisu isprodavali svoju imovinu, nebi Siptari mogli doci na Kosovo. Cije ovce, onoga livada.

Kosovo je Srbija. Da li vi sendvicari pregovarate sa zlim komsijom koji vam otme deo dvorista ? (TW)

"Moje su nebo vezali žicom", pesma Električnog orgazma, a onda žicu spustiše niže i ogradiše zemlju. Kosovo. (TW)

Izražavanje sumnje preko metafore kuće pronalazi se u komentarima na Tviteru kakav je, na primer, sledeći:

Srbi su prodali Kosovo? Istina je, određeni kosovski Srbi se jesu bavili ubitačnom trgovinom zemljišta sa Albancima, međutim logički je nemoguće da je narod čitav sam uspio da izgubi svu lijepu zemlju zbog samoubiličakih trgovinskih pregovora Hajmo malo poštovanja i saosjećanja.

Ova metafora nosi snažne sublimirane poruke: komentatori Kosovo percipiraju kao izgubljeno

ognjište, kuću, deo dvorišta ili kao otetu, uzurpiranu teritoriju, lični prostor, koji je osvojen od strane agresivnih, divljih, necivilizovanih komšija. Sa opšteg na lični plan prelazi se suptilno, ali se na osnovu ličnog plana istupa u formulacijama komentara, te su stoga ovi komentari puni diskvalifikacija, vređanja, osude, ruganja i poziva na odbranu otete zemlje.

2.3. Metafora trgovine

Metafora trgovine ostaje u okvirima u kojima je bila i u prethodnom istraživanju sugerišući implikacije: ljudi na vlasti su prodavci, Albanci su kupci, Kosovo je predmet trgovine (roba):

Strah me je da će ići linijom manjeg otpora i prodati se ako već nisu. Ali da ne zaborave oči naroda i uši ih prate. Neće im zaboraviti.

Srpska vlast da je pametna da izracuna koliko to kosta i da im trazi pare.

Njega napadaju oni koji imaju ili će imati koristi od davanja Kosova. Postavlja se ko ima TAPIJU na Kosovo. Dali su to dođoši u Srbiji i oni koji su za velike pare prodali svoje parcele na Kosovu?????

Pope uz dužno postovanje, vase je skoro prošlo nemojte da velicate tog Vucica koj je prodo kosovo, vec pogledajte kako nam narod zivi, pa tek onda ga pohfalite!

Pa kad proda kosovo opet će pobediti na izborima, ipak je hiljadarka hiljadarka.

A ako se vratite malo unazad 70' videcete da je tada pocela prodaja Kosova od strane srba koji su morali da prodaju svoju zemlju jer ih nije jugoslovenska tadasnja vlast stitila od siptara.

Ne znam zašto obmanjujete javnost kad je Kosovno prodano odavno.

Za tu krilaticu „Kosovo je Srbija“, koja za Srbiju ne znači ništa, Rusi debelo kasiraju... 1) dobili su NIS, veliki naftni gigant i pravo na eksploataciju naftnih polja i to besplatno.. 2) direktno su odgovorni za Firmu Srbija Gas... 3) pretvorili su tzv. Humanitarni Centar u Nišu za špijuniranje, spijunska baza...

Aman dostav ise s tim proseravanjima o Kosovu, radite to trideset godina. i polako osedate Beograd svojm sumljivim, laznim diplomama., svi ste na njemu dobro profitirali.

Vucic trampi Kosmet za ulazak u EU (TW)

Kosmet im neću oprostiti. Prodali su ga u zamenu za propali projekat EU.

(TW)

nissm ja u koaliciji sa Haradinajem već ti. Nisam ja prodao Kosovo NATO paktu i Tačiju 1999. već Vučić (TW)

Vucko ti prodao kosovo (TW)

Prakticno su obojica priznali da su prodali Kosovo zarad obecanja evrointegracija (TW)

jeremić je sam pomogao da KIM postane nezavisno jer nije uradio ništa da to spreči već je proda KIm zbog fotelje (TW)

Očekujemo sada od @markodjuric da nam saopšti ko je novi vlasnik Metohije... (TW)

Među komentarima na Tviteru izdvajaju se oni koji dobijaju kreativne razrade zahvaljujući sarkazmu:

Menjati Kosovski mit za EU je kao da trampis vinograd koji su obradivale generacije tvojih predaka za flasu Koka kole.

Velika frekventnost ove metafore implicira da su komentatori nemi posmatrači trgovine koja se odvija (ili se odvijala) pred njihovim očima, te ovakvi stavovi izražavaju pasivni odnos prema Kosovu i kosovskom dijalogu.

2.4. Zdravstvene metafore

Metafore kojima se sugerije da je Srbija ili Kosovo u teškom stanju, zapravo, predstavljaju pojavu tzv. zdravstvenih metafora i većinski su zasnovane na personifikaciji:

Kosovo je srce Srbije!

Nikada i Nikada ne treba, pristati... Kosovo je srce Srbije..

Pored implikacije koju srce nosi kao vitalni organ odgovoran za funkcionisanje čitavog organizma (tela – Srbije), jak je i simbolički potencijal (srce kao simbol ljubavi):

Ni stopu nesme niko da da.Srbija je organizam a KiM je srce , organiz umire ako nema srca.Zato samo narod moze da odluci o KiM referendumom a neki sveznalci.

Zdravstvene metafore donele su u ovom korpusu nekoliko novih aspekata, koji podrazumevaju lečenje, alternativne metode isceljenja i sl.:

Ni Kina sto godina nije imala vlast nad Hongom a sad je ima. Moze li mi nesto pametno da naucimo od drugih ,zamrzimo KIM na 30 god pa onda resavajmo a dotle ojacajmo ekonomiju jer EU nema perspektivu-uskoro se raspada. Ko daje deo teritorije za nista?

U komentarima na Tviteru zdravstvene metafore služe i diskreditaciji ličnosti:

Unutrasnji dijalog...u cijoj glavi? To je nesto za klinicko posmatranje.

Kada neko vodi unutrašnji dijalog sam sa sobom, on je za klinike, ali svakako i izražavanju negativnog stava prema dijalogu o Kosovu: Krče nam creva... unutrašnji dijalog.

2.5. Manje zastupljene metafore – metafore posla, škole, pozorišta, sporta, puta

Metafora posla implicira da je predstavnik srpske vlasti (uglavnom predsednik Srbije Aleksandar Vučić, ali se pojavljuju i predstavnici bivših vlasti) biznismen, veoma zauzet, pun obaveza, Kosovo je integralni deo biznis plana (često i marker uspešno obavljenog posla), partneri su politički akteri iz drugih zemalja:

Vucicev partner haradinaj. On botovima sponzorise sendvice

To je jos bivsa vlast odobrila.

Ovi i dalje ne vide da tkz Kosovo projekat propada i da umjesto da traže za milost, postoje njihova autonomija već u domenu fantazije, oni i dalje provociraju, bas fino od njih, sami traže da Kosovo postane najčistiji dio Srbije

Vučića ostaviti tamno gde mu je mesto, potkraj tadića jer su oba izdajničke sluge

Nazovi ovog našeg mamlaza i kazi mu da potpiše priznanje i potpisati. Izdao je kuma sto nebi državu!!!

Znaci dok god ovaj kulov radi sta mu kazu oko Kosova, nama moze da radi sta hoce, njih briga. Licemerje EU nema meru. Ako sam ikad i bio za ulazak u EU, posle ovoga definitivno menjam msljenje.

Niko vise ne spominje Vucicev "dijalog o Kosmetu", cak ni on sam. Eto ga

mart,a on mora da saopsti srpskom narodu,a i ovima sto ga tapsu po ledjima,svoj "predlog". (TW)

Metafora posla u komentarima na Tviteru služi kritičkoj ironizaciji aktuelnih događaja:

AV se bori kao lav za Kosovo, sa koalicionim partnerom Haradinajem...

Od svih uvlakaca ovaj Patrijarh je prevazisao sve. Takva mu pozicija. Blagodarimo Gospodu što nam je podario čoveka koji se lavovski bori za srpski narod, a posebno za mučeničko i stradalno Kosovo jedan Audi za gospodina. Od love za aerodrom?A ne ,nju cuvano za izbore.

Iz komentara se vidi da je taj odnos posla često zasnovan na dihotomiji gospodar–sluga, dakle, zasnovan na hijerarhizovanom odnosu karakterističnom za robovlasničko društvo. Ovakvi komentari sugerišu pasivnost komentatora, budući da se komentatori, i kada se posmatra na nivou biznismen – važan projekat – elitni posao i na nivou sluga–gospodar, postavljaju kao posmatrači poslova u kojima ne mogu da učestvuju.

Metafora škole nosi sa sobom drugu vrstu hijerarhije: srpska vlast i njeni predstavnici su đaci, njihov rad se ocenjuje, učitelji / nastavnici su različiti predstavnici međunarodne zajednice i drugih zemalja, a Kosovo je zadatak (koji treba rešiti):

BILO BI DOBRO DA NIJE RESENO PITANJE KOSOVA, ALI SE BOJIM DA JE AV SPAVAO NA TOM CASU, KADA SE TO PITANJE RESAVALO. MOZDA IMA POPRAVNI, ALI NA POPRAVNOM MOZE IDA SE PADNE- NAROCITO AKO NAM POMODNE RUSIJA

Neznam samo zasto ne razmisljaju realno i udju u srz svih problema a prvenstveno gavnih problema.Ponasaju se kao djaci skole, bez direktora.

Ивице, без журбе!!!! Зашто би Србија морала да трчи к`о теле пред руду кад зна да су Американци, ЕУ и та Међународна заједница (без Русије, Кине, Индије..) поставили ту неједначину, да милом и силом отму наш Космет!???

Треба спречити издају по сваку цену!!! Већ су добили домаћи како то да изведу пред народом сад "бубају" текст и вежбају увелико наступ! Ништа без РЕФЕРЕНДУМА!

Novi pristup kosovskom problemu...svaki vladar nađe istoričara koji mu da opravdanje za njegove postupke...eufemizam za predaju Kosova....sa dna dna u čijem se društvu nalazile ,ne vidi se bolje,gosp. Markoviću...

Metafore pozorišta i igre (cirkusa, predstave), eksplicirane u najvećoj meri preko diskvalifikacija (akteri su glumci, prevaranti, klovnovi, pripovedači laži), služe kritici i vlasti i opozicije (a samim tim svedoče i o odnosu prema učešću u dijalogu o Kosovu):

Za razliku od zidova koji su se vratili osvojili I prosiriju drzavu a vi svoju rasprodajete I glumite da se zalazete za celovitu Srbiju. U vas ni casti obraza samo zamajavate ovaj naivni I glupi narod koji slusa istu procu vec trideset godina.

OPOZIJA organizuje vasarske predstave umesto da se buni u skladu sa stanjem u drzavi

Stav prema Kosovu je dovelo umivenog radikala na vlast.Red je da vise ne zamajava narod i pokaze svoje pravo lice.Onda cemo videti ko je izdajica a ko ne.

Od 81. isti ljudi rešavaju pitanje Kosova na isti način. Ima li kraja ludila i njihovim igrama velikih spasitelja Srbije i Srba?Nemojte nas više braniti,molim vas!

Ovog klovna u odzaccarskoj uniformi pod hitno uhapsiti i obuci mu robijasko odelo koje nece skinuti sve do svoje presude o vesanju u ime naroda i drzave Srbije za sav lopovluk koji je samostalno i sa organizovanom kriminalnom grupom SNS pod vocstvom brace Vucic pocinio.

Budalo jedna samo tebi i takvima nije jasno da je kosovo drzava i ono je dsvno otoslo nije te sramota narodu pricati bajke kao djeci sada su problemi sa vojvodinom i sandzakom.

Samo dokaz da iza kulisa paradrzave Kosovo stoje naoružane albanske bande, to je postalo toliko očigledno da više ni njihovi mentori ne mogu da ignorišu. (TW)

Gledamo predstavu u kojoj recituju kosovski ciklus. Hajlajt prvog dela je to što se skinuo Milutin Beogradski Fanto...(TW)

Metafora filma i serije (slična metafori pozorišta prema svojim implikacijama) očituje se u ironizovanom komentaru na Tviteru:

Koja je to epizoda po redu? Deluje interesantno ali je problem što znamo kraj serije. Na kraju priznaju nezavisnot. Diskvalifikacije se ostvaruju i preko

retorskih pitanja u čijoj su osnovi varijante ovih metafora: Zar postoji i procenat sumnje da je taj "unutrašnji dijalog" obična farsa?

Sportske metafore karakterističan su manir centralnog političkog diskursa, naročito u diskursu izbornih kampanja (formiraju se timovi, vodi se predizborna utakmica, zauzimaju se strane, pravi se strategija itd. isp. Silaški i dr. 2009). U diskursu o dijalogu o Kosovu, ove metafore se javljaju u sledećim komentarima:

Vucic je pametan i pametno igra!

Не никако Александре да уведемо санкције Русији и не да признамо Косово .Нећемо и не.треба нам да будемо шампиони у томе. Ми смо ШАМПИОНИ у много друго чему: поборници мира, поборници договарања и прговарања, у поштовању људских права, у поштовању Међународног права, у поштовсњу прсва и правде итд,итд,итд.....Задржимо овакво шампионатство.!

Ovo je onaj SMRAD koji je po lovratku iz Brisela rekao da smo pobijedili 5:0 Siptare a Vucic Dacic i ostalala izdajnicka družina i donje gace pred Siptarima skinula

Pocelo je...priprema teren...opipava puls naroda,mora da završi ono zbog cega je i dosao na vlast...zbog cega govnerska, pokvarena i licemerna EU cuti na njegovu diktatorsku vlast. Ne bih voleo da sam u njegovoj kozi.

Bravo za našeg predsednika. 5-0 vodimo.

Malo sutra, priprema se teren.

Spustaju loptu i opet pogresno ...ne brani nista on ima samo neprijatnu duznost da objavi da je Milosesku 1999g izubio Kosovo i pop da prestane da zamajava narod da se nesto moze promeniti i lagati ga!!!

Sportizacijom ovog diskursa podrivaju se navijačke strasti, ali time i agresivnost, stoga su ovi komentari puni nagađanja, predviđanja i diskvalifikacije. Takva je situacija i sa malobrojnim komentarima na Tviteru u čijoj je osnovi ova metafora:

Da li možemo verovati čoveku iz opozicije koji prvi potrči na unutrašnji dijalog?

Metafora puta, takođe karakteristična za tipične žanrove političkog diskursa, uvedena je i u komentare o Kosovu:

Posve logično. Kosovo je nezavisna država. U međuvremenu, Srbija revnosno ukida samu sebe i na nekim drugim dijelovima svoje državne teritorije. I aktivno se konfrontira sa čitavim civilizovanim svijetom trasirajući sebi gorku sudbinu međunarodnog pariije. Istorijsko iskustvo nas uči kako prolaze nacije koje izaberu takav put.

Da ali zato srbistansko rukovodstvo hrabro srlja u evrogej integracije i NIŠTA je neće zaustaviti..

Novina u komentarima u odnosu na prethodni period jesu **mesijanske metafore**:

Ne znas ni da se prekrstis a sada se pozivas da je Kosmet srpski Jerusalem.

Za razliku od Srpskog naroda koji je nazalost gotovo zaboravio(i za to nema "ideološkog" ili bilo kakvog drugog opravdanja!) i prekasno se prisjeća KiM/ Srpskog Jerusalem, Jevrejski narod(uprkos dvijehiljadugodisnjem nastojanju mnogih naroda, religija, ideologija...izbristiti Jevrejski narod i iz pradomovine i iz dijaspore u koju je nedragovoljno protjeran) nikad nije zaboravio/ ne zaboravlja/ niti će ikada zaboraviti svoju pradomovinu Izrael/ Judeju i Samariju i glavni mu grad Jerusalem!!! Neka to bude primjer i Srpskom narodu!!!

Iako malobrojne, one su dobile specifične implikacije koje se očitavaju na osnovu satanizacije suprotnih strana:

Ne dajte mu da proda Srbiju. Satan s druge strane oceana nudi slatkise.

Kao što je već prikazano, u velikom broju komentara javljaju se ukrštene metafore. Mnogima je u osnovi **personifikacija**:

TAČNO. ALI BRATE TI ŽIVIŠ OD TAKVIH IZJAVA , I PLJAČKI, A NE RADIŠ NA OSLOBAĐANJU KOSOVA. АВ: "Никоме нећу дозволити да Србију понижава и шамара, бар док сам ја председник"!!!

Od danas bice malo teze prisiliti Srbiju da prizna Kosovo.

A jadona Srbija se zamajava sa parolom „Kosovo je Sebija“ i ako od toga nemaju baš ništa...

Samo da nam amputiraju nogu pa da se uhvatimo s njima u kolo?!..jebala vas EU!

Ne razumem poentu da se od Srbije traži da prizna nešto što je oduzeto vojnom akcijom. Jesu li oduzeli Kosovo? Neka rade sa njim šta im je volja. Zašto bi Srbija trebala da aminuje takvu odluku? Da li bi to bio oprost za bomabardovanje? Da li bi se Srbija tim činom odrekla potraživanja Kosova ili sa Kosova? Ko je Srbiji šta oprostio? Šta bi Srbija dobila time? To su pitanja na koje niko ne odgovara.

Руска војска, специјалци ће ослободити Косово и биће нам враћена цела територија за две године (ТW)

Ukrštene metafore opredmećnog Kosova, Kosova kao rodne kuće i personifikacije javljaju se u komentarima tipa:

Ima pametnih komentara ali narode ima i glupih koliko vas nije videlo kosovo koliko vas nije bilo nikada niti ce otici tamo koliko vas nije branilo kosovo a toliko vas sada branite kosovo i ne zelite da ga izgubite a nigde nisam cuo osobu koja je sa kosova da zeli to kosovo da vrati a sto bi kada je uzeo pare od prodaje zemlje siptarima zato srbi moji mili batalite sebi stavljati omcu oko

Personifikovana Srbija uglavnom je prisiljena, namučena, fizički zlostavljana žrtva ropstva. Ovakav doživljaj Srbije priziva jake emocije, eksplicirane izuzetno markiranom leksikom. Iako ostrašćeni, ovi komentari uglavnom nemaju pozitivan odnos prema kosovskom dijalogu.

Zaključak

Analiza datog korpusa, omeđenog vremenski na period od 1. novembra do 15. januara, ukazuje na heterogenost govornih činova kojima se izražavaju stavovi prema dijalogu o Kosovu (implicitno) i stavovi prema Kosovu, vlasti, međunarodnim odnosima i sl.

U odnosu na prethodno istraživanje, ovaj korpus pokazuje šarolikost u pogledu metafora, ali relativnu stabilnost u pogledu govornih činova: najzastupljeniji su i dalje (dis)kvalifikacija i predviđanja/nagađanja, dok su najmanje zastupljeni pretnje, kletve i pozivi na akciju.

O neusmerenom fokusu u javnom mnjenju kada je reč o stavovima prema dijalogu o Kosovu najbolje svedoči gotovo retorsko pitanje koje se u nekoliko navrata reprodukuje s različitim

varijacijama i u komentarima na Tviteru i u novinskim naslovima – Čije je naše Kosovo*? Svojevrsni oksimoron iz ovog pitanja zasniva se na opoziciji tuđe–naše, koja nije dosledno sprovedena kada je reč o Kosovu. Najveći broj komentatora Kosovo doživljava kao svoje (od ličnog – kuće, vrednog predmeta itd. do opšte svojine – teritorije kojom se trguje, na primer), ali istovremeno, pod pritiskom razvoja događaja na političkoj sceni, percipira otuđenost (metafore opredmećenog Kosova, metafore igre, pozorišta, sportskog gubitka itd.).

Heterogenost u pogledu metafora, za razliku od prethodnog istraživanja, zasniva se na razradi postojećih metafora i na njihovoj konkretizaciji u različitim pravcima. Najzastupljenija metafora je metafora opredmećenog Kosova, koja daje konkretizacije Kosova kao poklona, izgubljenog predmeta, skupocenog predmeta i sl., zatim metafora Kosova kao (rodne) kuće, ponekad i okućnice, dvorišta, koje je divlji sused oteo, opustošio i sl., i metafora trgovine, koja se neretko spaja s drugim metaforama, ali zajednička implikacija ostaje: Kosovo je roba, a profit od te robe imaju ljudi na vlasti. Manje zastupljene metafore su zdravstvene metafore, metafore puta, škole, posla i sportske metafore. Većina ovih metafora implicira građane-komentatore kao posmatrača, pasivne učesnike u dijalogu o Kosovu (oni komentarišu sportskim žargonom, diskvalifikuju političke aktere, posmatraju pozorište koje se odvija pred njihovim očima, razotkrivaju lošu trgovinu, u kojoj ne učestvuju itd.).

Literatura

Diković 2010: Јована Диковић, Метафоре у политичком дискурсу, Гласник Етнографског института САНУ, књ. 58, св. 1, Београд, 141–156.

Silaški i dr. 2009: Надежда Силашки, Татјана Ђуровић, Биљана Радић-Бојанић. Јавни дискурс Србије, Београд: Центар за издавачку делатност Економског факултета.

Slijepčević 2011: Светлана Слијепчевић, О концептуализацији Србије у политичком дискурсу, у: М. Ковачевић (ур.), Зборник III студентске научне конференције Савремена проучавања језика и књижевности, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 113–120.

Nosilac istraživanja i analitike: Centar za nove medije Liber

Autori: dr Svetlana Slijepčević, dr Aleksej Kišjuhas
Supervizija, strategija i upravljanje: Tatjana Vehovec
Stručni konsultant: Roman Vehovec

Istraživanje i rad na obradi podataka: tim CNM Liber
Dizajn elektronske publikacije: Kolegijum studio
Copyright: ©CNM Liber, 2018

Dozvoljeno je korišćenje rezultata istraživanja u celosti ili delimično, uz obavezno navođenje izvora
Više informacija: office@blogopen.rs

CNM
Liber

blogopen.rs
h8index.org
office@blogopen.rs
@blogopen